

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ an 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor.,
 $\frac{1}{4}$ an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Românii macedoneni.

I.

Nu de mult a apărut la București, în limba germană o interesantă carte: *Die Südromänen der Türkei und der angrenzenden Länder*, cu scopul de a informa străinătatea asupra situației armânilor din imperiu turcesc, contribuind astfel la o grabnică deslegare a chestiunii macedo-române.

Autorul e dl Victor Lazăr, cunoscut pe vremuri de un bun gazetar, care a stat mai mult timp ca redactor la *Foaia Poporului* din Sibiu. În urmă a fost director la școala comercială română din Salonice și astfel a avut bogat prilej de a cunoaște raporturile fraților macedoneni din imperiul otoman și a vedea din contact zilnic silințele lor, spre ași putea apăra limba și naționalitatea în ciuda grecilor și bulgarilor, cari vreau să-i desnaționalizeze. Autorul scrie cu calmitatea recerută, cumpănind cu minte rece toate fenomenele hotărâtoare în viața acestor răsleți frați din peninsula balcanică.

O mai potrivită și actuală carte n'ar fi putut să vadă lumina tiparului, căci tot mai mult se apropie complexul chestiilor balcanice de o definitivă deslegare. Războiul italo-turc numai grăbi poate chestia aceasta.

Ne bucurăm deci, că publicația aceasta ne dă prilej să ne ocupăm și noi de situația românilor macedoneni și să întregim unele date, pe cari autorul nu a voit să le spună pe față.

E vorbă de chestia națională macedoneană, pe care încă tot dela București o diriguiesc și care nu e în nici o proporție cu jertfele, ce se aduc pentru ea. Cu toate,

că autorul vorbește cu entuziasm de trezirea la viață națională a elementului macedoromân, de o muncă conștie și intensivă pe acest teren, rezultatele tocmai că spun de contrar. Iar cei câți-va entusiști; cari au petrecut la București și cari zice-se fac propagandă pentru trezirea masselor jos în Balcani, nu pot fi identificați cu poporațiunea, care doarme, ori plane ce e și mai rău, se împotrivesc oricărei propagande de soiul acesta.

Vorba e deci, că ce sunt românii macedoneni, armânii cum se numesc ei, și unde locuiesc? În Macedonia în jurul orașului Monastir, pe lângă lacul Ochrida, în Albania vestică, în Kastoria, pe muntele Neaguș și Gravos, la poalele Olimpului, apoi în Tesalia, etc., pretutindena răsleți și pierduți în marea de bulgari, albanezi și greci. Mai compacti sunt în sudul Macedoniei și nordul Greciei, dară și aci fiind înjumătățiți și stăpâniți și de greci și de turci, nu vor putea lucra nici odată la idealul comun de conservare și consolidare.

Împrăștiati astfel printre masele compacte ale bulgarilor, albanezilor și grecilor, ca locuitori ai suburbiilor orașelor, ca boltași, industriași, proprietari de hanuri la răscrucile drumurilor mari, ei sunt meseriași și negustorii Balcanului.

În privința aceasta sntt fără păreche. Vorbesc limba locuitorilor — mai ales cea grecească — și au o iscusință uimitoare în lucrul de mână.

Argintarii armâni sunt recunoscuți și în Apus, iar obiectele lucrate de ei, cu unelte primitive, sunt admirate și cunoscute mai ales în Italia, care pe terenul acesta mult are de a mulțumi artei armâne. Orașe proprii armâne nu sunt, nici cu majoritate armână, dar aproape nu e oraș în Macedonia, în care să nu afli locuitori armâni.

Sus pe crestele munților apoi prin locuri ferite și ascunse, acățate de câte o spânceană de deal, împrăștiate printre multele sate bulgărești și albaneze dăm mereu de câte unul, două sau mai multe sate armâne, cu casele lor ridicate, cu ferești mici și ziduri puternice, tot atâtea cetățui de apărare împotriva vrăjmașului. Și de fapt așa trebuie să fie, pentru că aici omul nu e sigur de ziua de mâine. Nicăiri atâta ură, atâta jaf, dor de răzbunare și plăcere de a ucide, ca pe aici.

De lege omenească prin munții aceștia întunecoși, pe unde numai vulturul în sbor pătrunde, nu poate fi vorba, iar legea dumnezeiască o înădușă sălbătăcia, ce crește pe aici în inima oamenilor, cum crește buruiana la marginea drumurilor. Lupta nu se dă numai între particular și particular, nu e numai jaful și omorul călătorilor, ce sunt siliți a trece prin ținuturile aceste, ci mai e ceva, ce ține locul legii și dreptății omenești, e dorul de răzbunare și omorul de rasă. Și aceste ucideri sunt acolo considerate de datorințe sfinte. Așa apoi se petrec crâncene lupte între bandiți și sate întregi, când nu se cruță nici plumbul, nici sângele oamenilor. Și ce e mai semnificativ, că cei mai renumiți bandiți, cei mai temerari căpitani de hoți în Balcani au fost — armânii. Un căpitan de hoți are de altcum alt sens în Balcani, unde bandiții mai sunt și scuturile de apărare a satelor și a oamenilor lor, unde hoțul e totdeauna un erou național și banditul Rapp, care a petrecut pe dl Weigand până la Elbassan e un om, care ne stârnește o simpatie deosebită dela cuvântul cel dintâiu, ce îi vine pe buze. Mai mult, paginile prețioase din cartea dlui Lazar despre lupta de desrobire a grecilor dela începutul veacului al XIX-lea, este purtată vitejește și cu isbândă, în mare

parte de oameni sub deviza crucii împotriva semilunei. Sunt totatătea dovezi mari despre trăinicia și caracterul rezolut de a se apăra și a se conserva a acestui element din Balcani. Astfel își explică și dl. Weigand împrejurarea, că comunele bulgărești, albaneze și grecești au mare teamă de armâni și deși într'olaltă poartă un continuu și crâncen războiu, se feresc de armâni, căci li-e frică de ei.

Armânii de pe munți duc o interesantă viață. Se numesc *farșerioți* și sunt mai toți oieri, cari stau sub o disciplină și organizație oarecare. Căpetenia e *celnicul*, care are sub stăpânire toată averea neamului său, de multe ori zeci de mii de oi și care se îngrijește de toți. Vara petrec în comunele lor de munte prin Macedonia, eara părăsesc satele cu toții — lăsând câțiva păzitori numai acolo — și pornesc la vale cătră câmpiile scaldate de soare ale Tesaliei în Grecia, unde își improvisează peste earnă sate din colibi mărunte, făcute din nuiele și tină. Așa ei sunt într'o continuă migrare, dar duhul exclusivist nu lasă, ca obiceiuri streine să pătrundă în puternica lor tabără. Și pe când frații lor ceialți, cari trăiesc jos la șes și orașe se feresc de a se mărturisi de armâni și de multe ori numai cu viclesug îi poți scoa-

te din limba grecească și din fala, că el e elin, cei dela munte sunt numai armâni în limbă și sentimente. Ambii sunt în situație materială bună, în raport cu bulgarii foarte bună, iar iubirea de sat e la ei noțiune sfântă. Casele lor se cunosc de departe prin curățenie și înlăuntru au multe brodării și țesături, iar pe jos sunt covoare, ce se aștern pe padiment, încât casa armână e o podoabă în Balcani. Femeile au o mare dexteritate în lucru de mână, la câmp însă nu se pricep. Peste tot lucrul câmpului e la ei o noțiune necunoscută, și ei desprețuiesc țărani. Obiceiurile lor sunt în mare parte comune cu a locuitorilor din jur, iar poezie populară proprie, cântece etc. au puține. Cele, pe cari le publică Weigand sunt mai mult cu pecetea fabricării instantanee sau improvizării a vreunui „institutor“ venit dela București.

Episcopul Gherlei. Ziarul „Alkotmány“ de Vineri publicând în loc de frunte decretul prea înalt, prin care Ilustr. Sa Dr. Vasile Hossu e numit episcop al Gherlei, face următoarele aprecieri:

„Strămutarea episcopului Vasile Hossu dela Lugoj la Gherla, e un mare câștig pentru dieceza gherlană. Lacrimile de despărțire ale lugojenilor, le vor svânta cu multă bucurie gherlanii, pentru că Vasile Hossu e chipul desăvârșit al unui episcop ideal, care se

ridică foarte sus cu înaltele sale însușiri. Sufletul său e curat ca cristalul, plin de bărbăție și bunătate. Din ochii lui strălucește o căldură prietenească, și dacă vorbește, graiul său e ca și cum ți-ar vorbi un frate cuminte, înțelept, cu serbozitate bărbătească și intimiditate sinceră. De aceea îl și iubesc pe el pretutindenea, unde îl duce pronia divină. Iar ca păstor al diecezei de Lugoj, a fost un adevărat părinte al credincioșilor săi în toate năsușele lor. El ascultă năcazurile credincioșilor săi și în scaunul mărturisirii, și în palatul său și în tot locul, îmbrățișându-și turma cu trup și suflet. Și cel ce a muncit astfel, câștigându-și dragostea poporului românesc, se poate mândri de odată și cu îndeplinirea datorințelor sale față cu patria maghiară. Vasile Hossu a arătat mai bine, ca ori cine poporului său atât în persoana sa, cât și în sentimentele sale și în politica sa, cum trebuie să fie un fiu față de patria maghiară: cu toată alipirea și sinceritatea. Tot el a fost pildă viuă și de chipul cum trebuie să se poarte un catolic față de un frate al său în Hristos și față de un membru al bisericii, neluând în socotință diversitatea ritului. Cu astfel de sentimente e salutat el de toți, când își ocupă noul scaun episcopesc, care pentru el e foarte greu, dar spre care l-a constrâns voința regelui și vrednițiile lui.

Interviewul dlui Dr. T. Mihali.

Ziarul „Világ“ din Budapesta a ținut să intervieveze pe dl. prezident al clubului deputaților naționaliști, în câteva chestiuni curente. Iată răspunsurile, ce le-a dat dl. Dr. Mihali:

La întrebarea, că pentru ce n'a luat parte și deputații români la obstrucția tehnică, dl. Mihali a zis:

— Noi n'am fost invitați nici de partidul Iusth, nici de altcineva, ca să luăm parte la obstrucția tehnică. N'am venit nu

FOIȚA.

Umbra.

După Mörrike.

Castelul craiului saxon,
De torțe și de zăi e plin,
Și șargul ce rânchează 'n poartă
E inimă de Beduin!

El zăbovește cu crăiasa,
În sala 'n care bate luna,
Și-o 'ntreabă, rugător o 'ntreabă,
Acuma pentru 'n totdeauna:

— „Cât timp voiu fi 'n-adânc de zare,
„Pe groapa lui Iisus, vorbește
„Păstra-vei trupul și credința,
„Viteazului, ce te iubește?

„Vrăjmașului cu pași de vulpe,
„Vei zăvorî porțile largi?
„Cu piciorușul tău vei sparge...?
„Trecutul trebuie să-l spargi!

Ea zise „da“ iar el „să-mi juri“!
Și brațele-i ca pe-o scumpete
Le 'ntinse cruce 'n clarul aer,
Iar umbra-i joacă pe perete!

Un zguduit îl înfășoară,
La glesne și sub subțioară;
Își ia îngrabă bun rămas,
Și-o lasă singură acas' —

Opt zile alergă prin pulberi,
Și bolnav trecu Rinu 'n not;
Domnița i-a turnat otravă, —
Prea fuse vinul bun de tot!

Un han era la drumul mare,
Un han, un vechiu și tainic vad,
Aicea sufletul și-l dete,
Pe-un 'pat cu căpriori de brad!

Domnița sta în noaptea aceea,
Plecătă peste balustradă,
Și aștepta pe-acel ce vieața
Le transformase 'ntr'o baladă!

S'aude-un ciocnet jos, la poartă,
Și-un glas ce geme, plânge, urlă,
Iar craiu 'n mijlocul ogrăzii —
E el — străjerii-l văd din turlă!

Ostașii cei de pază 'n ganguri,
Nu cutezau să-i iasă 'n cale,
Și treptele urcând îl duse,
În camera nevestei sale!

Un țipăt s'auzi 'năuntru,
Ș'apoi o liniște barbară;
Iar argățimea 'nspăimântată.
În turnuri se baricadară.

Când noaptea se retrage 'n codrii,
Și zorii-și sfășie hlamida,
Ea stă 'ntinsă pe podele,
Cu fața albă cum e crida!

Iar când intrară 'n sală pagii,
Vedeau pe vânătorul perete,
O umbră ce cerșește pace,
Cu brațele încovoete!

Iar după ce-o înmormântară,
Sta umbra în acelaș loc;
Și-ar fi mai stat dacă 'ntr'o noapte,
N'ar fi luat castelul foc!

C. Seche.

Din lumea misionarilor.

Bărbații aceia pii, cari entuziasmați de-un ideal sfânt, își părăsiră și părinți și rude și țară și s'au îndreptat spre codri seculari ai unor romantice regiuni, până atunci necunoscute, ca să propoveduiască și pe acolo cuvântul lui Dumnezeu, arată pe toate direcțiile un progres vrednic de remarcat. Desfășoară o activitate, ce en tot dreptul se poate asemăna cu a sfinților apostoli de pe vremuri.

Ei sunt preoții și intelectualii, ei industriașii și comercianții, ei agronomii și dascălii nerăsplătiți ai acelor rodnice ținuturi.

numai pentru că suntem puțini, 8 inși, și acest număr nu putea să joace rol la obstrucția tehnică. Noi am folosit acest timp pentru agitație și organizare, ținând peste 20 de adunări populare. Conteșe Tisza a zis, că opinia publică românească nu e cu noi: prin adunările populare ce le-am aranjat, am dovedit contrarul.

— Ce se ține de pacea definitivă și reforma dreptului electoral, aceasta, după părerea mea, nu se va putea face, decât cu o nouă formare de partide. Să se alcătuiască partidul votului universal, și grupa conservativilor sau a retrogazilor. Noi, deputații naționaliști, vom merge paralel cu aceia, cari doresc votul universal, egal și secret și democrația nefalsificată.

Acesta e punctul nostru de vedere și acesta nu se schimbă prin aceea, că n'am colaborat cu partidul lui Iusth, nici cu socialiștii, neavând nici o atingere cu aceste partide.

— Ce se ține de reformele militare, pentru noi lucrul cel mai principal este, că oare țara poate suporta poverile, ce nile impun aceste proiecte? Numai după aceea pot veni la rând alte întrebări, cum sunt limba de comandă, chestia steagurilor etc.

Școli ungurești. „Bud. Hirlap“ scrie următoarele:

„In România trăiesc 200.000 de Unguri. Mai mare parte Săcui, meseriași, muncitori, servitori. Inima ti trage către casă, dar grijile vieții, câștigul ușor ti leagă de România. Societatea „Sfântului Ștefan“ se îngrijește de preoți și școli pe sama acestor Unguri. In București există azi 12 școli ungurești: școli populare, școală civilă, școală de fete, școală pentru lucruri de mână, grădina de copii. Instituțiile acestea ti apără și întăresc

pe frații noștri pripășiți în străini și le dau copiilor lor educația ungurească...“

Lor totul le este permis pe pământul României, iar noi în „libera Ungarie“ nici măcar dreptul de a ne plânge nu-l avem, când sufletul ne doare..

„Bud. Hirlap“ e mângâiat că conaționalii săi din România, unde ei sunt venetici și-și câștigă pâinea ca lucrători și servitori, pot să-și vadă de instrucția copiilor lor în limba maternă, dar nu se gândește, cât de nemângâiați suntem noi, în această țară în care ne-am născut, în pământul căreia zac osemintele părinților noștri, când nu ni-se îngăduie, nici măcar ca religia să ni-se propună în limba noastră, nici măcar adevărurile de credință, cari trebuiesc să încolțească adânc în sufletele noastre și să nu se vestejască o vieță întreagă. Ce va zice scriitorul din „B. H.“ când i-am aduce aminte, că nu ni-se dă voie nici măcar să ne deschidem școli, în care să ne instruăm și noi, din contră și acelora pe cari le avem, le-ar închide pe toate?

E dreaptă măsura aceasta? și se poate face comparație între noi și ei pe această temă? am fi curioși să știm părerea lui „Bud. Hirlap“.

Despre adunările populare organizate de comitetul partidului național și deputații noștri naționaliști în decursul acestui an, *ziarul „Seara“ din București, scrie între altele următoarele:*

Cele mai frumoase rezultate se arată pe urmele marelui campanii de întruniri populare, pe care de luni de zile, o întreprinde partidul național al fraților noștri din Ungaria.

S'au organizat, până acuma, vre-o douăzeci de întruniri, în Arad, Orăștie, Timi-

șoara, Brașov, Seini (Sătmar), Diciosântmărtin, Murăș-Ludoș, Șimleu etc. La fiecare întrunire au luat parte câte trei-patru mii de oameni, mai cu seamă țărâtime. Membrii comitetului central și fruntașii locali ai partidului se pun pretutindenea în capul oștilor de alegători conștienți. Cea mai perfectă înțelegere se observă, ori și unde, între conducători și conduși.

După aceste strălucite întruniri, nu se mai poate îndoi nimenea de puterea partidului național român și de energia conducătorilor săi...

Rezultatele adunărilor populare sunt importante și îmbucurătoare în toate privințele. Partidul s'a încheșat și mai mult urmându-și calea neclintit în credința față de conducători și program. Svârcolirile nenorocite de a provoca desbinări în staul partidului s'au frânt de zidul solidarității naționale. Închipuirea contelui Tisza, că poporul român n'ar ține la conducătorii lui politici și la programul partidului, s'a spulberat odată pentru totdeauna.

Vrednic de reținut mai este și momentul că, pretutindenea, la întruniri, elementele conducătoare se recrutează dintre preoți și avocați, clasele cele mai independente în viața politică a fraților noștri. Aceia cari pretindeau, că avocați români de dincolo „vând caprele țărănilor“, iar preoțimea ar fi „burtă-verzime“, au fost desmințiți.

În sfârșit, masele țărănești au dovedit prin oratorii lor și prin cele mai potrivite întreruperi, că sunt bine lămurita asupra chestiunilor și a conducătorilor politici și că partidul național român, în toate straturile sale, este o forță politică matură, de care trebuie să se țină seamă.

Sunt pilde vii ai abnegării și desinteresării personale.

Acum mai nou au pus bază unor depozite mai mici, provăzute cu toți acei articli de comerț, cari bietului negru ti sunt neapărat de lipsă în viața sa primitivă. Se află aici viduali, veșminte, ață, sare etc.

Și-i interesant modul de târguire al negrului.

Intră cu sfilă în scunda prăvălie, care cu toată simplitatea sa e palatul acestor regiuni și depune unu sau doi bani pe masa sărăcăcioasă. Apoi își face pumnul troacă și zice:

— Micula umnyu. (Aș vrea să cumpăr sare.)

Misionarul ti toarnă în troacă palmelor un cuant de sare, drept proporțional cu valorile depuse. Dar negrului nu-i prea convine. El vrea mai multă. Ti poți ceti această dorință chiar și din expresia feței, dar nu așteaptă el să i-o descifrezi, căci adauge îndată în un glas de tot rugător:

— Quila malafy ale. (Mai dă-mi puțină domnule).

Misionarul ti mai pune câteva grăunțe. Atunci fața i-se limpezește și-i poți ceti din ochi mulțumirea.

Apoi se depărtează.

Tot așa-și târguiește negrul și ața. Dip firea sa, el din nici un articlu nu-și cumpără un cuant mai mare decât ti cere lipsa ocazională. Unul vrea ață de un ban; altul de

doi, un al treilea de trei, după cum ti strânge năcazul.

Și ce face acum misionarul?

Pune mâna pe foarfeci și-i dă negrului un fir de ață neagră sau albă, dupăcum doarește. Cât ce s'a văzut cu ața'n mână, o rupe la fugă. Aparatul, pe care-i așezată ața se învârte în jurul unei osii, iar ața se desface mereu de pe el.

Misionarul ti privește cu atențiune și de-odată-i taie firul.

Negrul nici nu mai privește înapoi, ci aleargă în ruptul capului spre casă.

Involuntar ti-se naște acum în minte întrebarea:

Oare de unde știe misionarul acela, când trebuie să crește firul undulător?

Apoi are și el sempne înaintea depozitului. Uite... acoalea nu departe de depozit poți zări o piatră. Acoalea-i semnul pentru un ban. Col' mai încolo e alta. Acoalea-i semnul pentru doi bani. Uite... col' mai departe e și piatra a treia și a patra.

Când ajurge negrul la piatră, foarfecile sună și fi firul se curmă.

Dar piatra a cincia unde-i?

E de mult misionarul pe aici, dar negru să-și cumpere de cinci bani ață încă n'a văzut...

A. Nan.

Cine e fericit!

Un boier mare trecea odată cu trăsura cu patru cai pe un drum ce tăia în două câmpia verde și plină de flori. Un călăreț care mergea pe roibul lui ceva mai departe, privind faitonul, a oftat și a zis: — Ce fericit e ăla din trăsură! N'are nevoie ca mine să mai măie calul și să se ostenească pe șea!

Depărtându-se trăsura boierească, a rămas călărețul pe câmp. Un om care trecea pe jos, cu un băț în mână, a oftat și a zis: — Ce fericit e ăla călărele! Stă ca Vodă pe șea și îl duce calul. Eu trebuie să mă obosesc pe jos, să mă duc pe picioare până unde am nevoie.

Depărtându-se și călărețul a rămas pe drum omul ce umbla cu picioarele. Văzându-l de departe un olog ce se târa cu greutate pe un mic cărucior cu rotile, a oftat adânc și a zis: — Ce fericit omul ăla că are picioare bune și sănătoase și se poate duce cu ele ori unde vrea! Eu trebuie să mă târăsc pe jos, cum pot și să pierd o zi întreagă ca s'ajung de colo până colo.

Depărtându-se și omul ce umbla pe jos, a rămas pe câmp numai ologul care zăria un mort, pe care-l duceau cu dricul, a strigat: — Oi fi eu, n'oi fi fericit, dar uite unu care ne întrece pe toți. Tot e mai bine așa cum umblu eu decât cum umblă el!

(Minerva lit. ilus.)

D. Teicor.

Corespondințe.

Scrisoare din Viena.

— Dela corespondentul nostru. —

Senzația zilelor acestora a fos groaznică nenorocire familiară a cavalerului *Holz-knecht*, șef de secție minist. în penziune. Lucrul s'a întâmplat așa: instructorul fiilor lui Holz-knecht, candidatul Dr. *Matkovics*, de origine sârb, se amorizase grozav de sora elevilor săi, *Mary*, institutoară în Viena. Cărându-i însă mâna iubitei sale, a fost refuzat din mai multe motive. Tatăl fetei i-a spus, că el este prea tânăr (26 ani) pentru fiica sa, care numără deja 24 ani; iar aceasta îi zicea, că ea n'are gând de măritis, câtă vreme regulamentul școlar o oprește dela aceasta, fiind ea institutoară. — Instructorul a tăcut și și-a tănuțit furia sa de nenorocit, zămisind însă în gândul său turburat planuri ucigașe. A așteptat acuma numai momentul potrivit, ca să și-le ducă în îndeplinire. Și l-a aflat Joia trecută în 16 l. c. după amiază, când prezentându-se la locuința cavalerului, a intrat în odaia discipulului său George, care tocmai scria la masa sa de lucru și dintro pușcătură i-a sfărâmat țasta capului. La auzul detunăturii a intrat sora, pe care arma ucigașă o izbește în frunte culcându-o la pământ. Și ca nenorocirea să fie și mai cumplită a trebuit să vină la acest loc și fiul cel mai mare a cavalerului Holz-knecht, Robert, care încă a primit lovitură de moarte în piept. În urmă și-a dat glonț ucigașul și-e și, care încă n'a dat greș, căci i-a spulberat creierii în toate părțile. — Părinții erau duși de acasă. — te miri ce s'ar mai fi întâmplat, dacă ar fi fost și ei de față — și când dau să intre în casă, șeful de poliție, care venise grabnic la locul nenorocirii, îl oprește și-l chiamă la o parte zicându-i să fie tare, căci l-a ajuns o nenorocire mare. — „Ce?” — întrebă agitat părintele nenorocit — „Doar mi-a murit vre-un fiu?” — „Mai mult decât atâta!” — a fost răspunsul polițaiului, — „toți copiii și-s'au nenorocit!”

Cavalerul n'a mai putut zice nimica decât un „Herr-Gott”, și a amuțit de supărare și de durere.

Fiind rugați de polițai, părinții n'au intrat în casă, unde se întâmplase nenorocirea, ci au așteptat până ce vor fi transportate victimele de acolo. Fiul cel mai mic George, sora sa Mary și ucigașul Matkovics au murit îndată; fiul cel mai mare Robert se luptă cu moartea. — Cazul acesta foarte rar pe aicea între Nemții aceștia, cari duc o viață foarte solidă, a zguduit întreg orașul. Insuși Majestatea Sa l-a condolat pe fostul

șef de secție, precum scrie „Fremdenblatt”. — În fața acestei groaznice nenorociri stai uluit și nu știi, dacă vre-o pornire atavică sălbatică a fost, care a pricinuit nenorocirea? sau natura aceea blestemată, despre care zice latinul, că „si expellos furca, tamen usque recurret”? natura, pe care atâta școală și cultură nu o au putut îmblânzi? „Causae latent, effectus — proh dolor! — patent”.

X.

Reviste.

România. Înălții prelați ai României s'au întrunit Vineri în 4 v. a lunii curente într'o momentuoasă consfătuire, cu scopul alegerii viitorului mitropolit primat și a viitorului episcop de Roman. Tronul arhieresc de mitropolit primat în primul rând s'a oferit mitropolitului Pimen al Moldovei, dar înălțul prelat a declarat, că nu poate primi frumoasa demnitate ce i-s'a oferit, pentru că are să aducă la îndeplinire reformele radicale, pe cari și-le-a propus de mult. În sfârșit, membrii Sinodului au propus, ca viitor mitropolit primat să fie desemnat episcopul Timuș al Argeșului.

În locul rămas vacant prin desemnarea episcopului Timuș, v'a fi ales arhierul Meletie Constanțeanu.

Războiul italo-turc. Un atac violent al dușmanului, încercat în ziua de 17 Noemvrie st. n. a fost respins de trupele italiene. Dușmanul a apărut în zorii zilei și a înaintat în mici detașamente până la 400 metri aproape de pozițiile italiene, de unde au deschis un foc violent contra flancului stâng al trupelor italiene. Aceste n'au răspuns la focul Turcilor în așteptarea grosului trupelor turcești care a și apărut în curând. Trupele italiene au deschis atunci un foc teribil care a silit pe Turci să o ia la fugă în mare neorânduială. Din Homs se anunță că acolo au avut loc lupte de avantposturi și repetite încercări ale Turcilor de-a surprinde pe Italieni. Toate aceste atacuri au fost însă respinse.

În chestiune personală.

Mi-a venit la cunoștință, că dl dr. Aurel Isac, avocat și acum președintele casei românești din Cluj, și-a aflat plăcerea de a povesti într'o societate neromânească de aici, că eu aș fi fost chemat la Viena, printr'o telegramă falsificată în numele cancelariei de cabinet a Majestății Sale, și cum m'ași fi prezentat cu mare paradă acolo, unde apoi mi-s'ar fi arătat că am fost păcălit.

Deși am avut satisfacția, ca o ilustrată a societății din Cluj, să spuie însuși colportorului acestei scornituri, judecata sa aspră, dar cavalerescă, asupra autorului a celei pretinse falsificări, a cărei „veste” a purtat-o dl dr. Aurel Isac, într'un mod atât de tendențios, mă văd silit să declar în public, pentru liniștirea binevoitorilor mei, că toată povestea, pusă acum în circulație, este cât pentru mine, care nici când n'am primit asemenea depeșă, o scornitură pe cât de răutăcioasă și de temerară, pe atât de lipsită de orice temei.

Iar cât pentru procedura dlui dr. Aurel Isac, care astfel își începe activitatea socială, în calitate de nou ales președinte al casei române, o las în judecata oamenilor cu bun simț.

Cluj, la 22 Novembre n. 1911.

Dr. Elie Dăianu,
protopop.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Pentru biserică gr. cat. din Beșineu au donat Toma Megieș o cădelniță în preț de 22 cor. Ioan Bogdan și Toma Megieș un Liturgier legat în preț de 9 cor. Zacheu Scoreța un Apostoler legat în piele, în preț de 22 cor. iar mai multe femei o Evanghelie legată, în preț de 25 cor. pentru cari fapte nobile subscrisul în numele poporului credincios, le aduc donatorilor celea mai calde mulțămite. Sânpaul la 21 Noemvrie, sârbătoarea Arh. Mihail și Gavril. anul 1911. *George Oancea*, administrator par. gr.-cat.

Fondul „Unirei”. D. *Emanuil Pop*, viconotar în Dileu a trimis 3 cor. la fondul „Unirei” din prilejul logodnei sale cu d-șoara *Iuliana Nemeș*. Iar d. *dr. Ioan Bălanu*, preot unit în București a dăruit aceluiași fond 5 cor. din prilejul numirei sale de protoiereu. Mulțumitele noastre marimonioșilor dăruitori, cei mulți înainte!

NEUMANNN M.

furnisor al curții și camerei ces. reg.
în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

(72) 30—?

Prețurent ilustrat gratis și franco.

Seminar de limba românească la Viena. Din bunăvoința guvernului român s'a înființat pe lângă universitatea din Viena, un seminar de limbă românească, pus sub direcția savantului profesor W. Meyer Lubke. Seminarul s'a deschis Vinerea trecută și în acest semestru se va interpreta Codicele Voronețan și se va face lectură din Igurescu.

† **Dr. Ioan Vályi**, episcopul gr.-cat. al Eperješului, s'a stâns din numărul celor vii, Duminecă, în etate de 74 ani. O pneumonia gravă i-a curmat firul vieții.

Hymen. Victor Florea și Lavinia u. Vișoi, căsătoriți.

„Banca generală de asigurare“ Sibiu. În legătură cu avizul „Albinei“ relativ la abuzul ce-l fac unele societăți cu numele ei întru acvirea de afaceri de asigurare, suntem în măsură de a ști, că biroul *Băneii generale de asigurare* din Sibiu e deja instalat și și-a început lucrările. Tarifele de premii și condițiunile de asigurare ale Băneii noastre de asigurare sunt sub presă și în 2—3 săptămâni vor fi puse la dispoziția publicului. Și până atunci însă Banca primește și pertractează ori ce afaceri de asigurare așa, că cei interesați i-se pot adresa direct. Din partea noastră sfătuim cu tot dinadinsul publicul nostru să rezerve și să facă toate afacerile de asigurare la noua noastră bancă.

Aviz. Aducem la cunoștința publică și a stimatilor noștri bărbați de încredere și clienți, că cu ziua de 1 Octombrie a. c. atât *Centrala Albinei din Sibiu*, cât și *filialele noastre au încetat a fi reprezentante generale* ale societății de asigurare „Donau“ (Dunărea). Afiam de cuviință a da acest aviz, fiindcă după informațiile, ce le avem, de numele institutului nostru s'a făcut uz și după încetarea legăturilor dintre noi și „Dunărea“ în scopul acviri de asigurări pe seama acesteia din urmă. *Diracțiunea.*

Pentru advocați. S'au prea înmulțit advocații, de aceea cei competenți caută mijloace de a mai slăbi pornirea tuturor tinerilor pe cariera advocațială. Așa, pe lângă al treilea examen fundamental, comisia parlamentară de justiție se ocupă cu gândul de a prolungi praxa advocațială la 7 ani.

Telegrafie fără sârmă. La Vălenii-De-Munte s'a instalat un post de telegrafie fără sârmă. S'au făcut mai multe experimente și toate au succes deplin.

Recordul de viteză. Recordul lumii de viteză a fost urcat de aviatorul Veymann, care distanța Reims—Ami—Amiens și înapoi, de 300 km., a parcurs-o cu o viteză mijlocie de 117 km. pe oră, ducând cu sine trei pasageri și o povară de 300 kilograme.

Sănătatea, speranța și fericirea sunt trei amici nedespărțiți, numai cât că foarte puțini oameni se pot lăuda, că le posed. Necumpătul este despotul, care slăbește organele digestive și prin aceasta conturbă circulația sângelui. Fiindcă însă sângele se îngrijește de împărțirea alimentelor în toate particulele corpului, cea mai mica conturbare a circulației sângelui o suferă întreg organismul. Dacă nu-ți este sănătoasă circulația sângelui, apa natural amară *Francisc Iosif* te ajută sigur. Folosind cu un pocal înainte de dejun îți ordonează stomacul, curăță intestinele și produce în abundență sânge proaspăt, care readuce sănătatea, speranța și fericirea. — Apa „natural amară Francisc Iosif“ se află de vânzare în spețerii și farmacii. (30).

Dela Zabranu. În ziua de Arhangeli s'a binecuvântat noua biserică și locuință parohială gr.-cat. română din Zabranu, prin M. On. protopop al Timișorii Dr. Laurian Luca, ca mandator episcopesc, cu frumoasă asistență, și mult popor venit din toate părțile. Mândru are să fie poporul și ori ce ochiu românesc, la privirea acestor zidiri mărețe, ridicate în locul acelor vechi, din care 141 de ani s'a vestit cuvântul lui Dumnezeu și s'a mărturisit credința poporului român din acest ținut. Aci ieromonahul Alexe înainte de asta cu 141 de ani împreună cu Oprea zugravul Lipovei au compilat zugrăvirea celor 30 de icoane, care înfrumusează și noua biserică. „Eu omul păcătos și nevrednic am zugrăvit aceste sfințe icoane“, zice respectivul despre sine, „cu mână de țărăină“.

Cea dintâiu serată a meseriașilor s'a ținut în 19 l. c. în sala casinei române. După ce d. președinte, profesorul *Gavriil Precup* în cuvinte alese a arătat însemnătatea cultivării proprii, d. profesor *A. Ciura*, distinsul nostru novelist a ținut o conferință frumoasă despre cea mai nouă carte a lui N. Iorga: *Oameni cari au fost*. Conferința a fost dintre cele mai interesante. D. Ciura într'o dulce limbă, cum numai d-sa știe să grăiască, a indicat mai întâiu de toate locul lui N. Iorga în viața noastră culturală națională. Apoi a cetit mai multe părți alese din cartea lui Iorga mai ales acele părți, cari se referesc la bărbații noștri de dincoace, pe cari mulți din noi au avut fericirea de ai cunoaște în viață. D. Ciura încheie cu dorința, ca să cetească cât se poate de mulți aceasta carte aleasă, scrisă cu multă evlavie în amintirea acelor oameni cari au fost cândva și cu trupul între noi, iar azi trăiesc cu sufletul în sufletele noastre.

După conferința ascultată cu mult interes a urmat drăgălașa d-șoară *Miți Pop*, încântându-ne cu două poezii declamate cu atâta precizitate și siguranță, cu o așa drăgălașie în undularea vocei d-sale, încât a stors aplauze îndelungate din partea publicului de față.

Un lucru dureros trebuie însă se constatăm în mijlocul acestei armonii, numărul mic al celor de față. Causa nu poate fi alta, decât că doar publicul din Blaj nu a luat cunoștință la timp despre începerea obișnuitelor serate ale meseriașilor. Sperăm însă, că răul acesta se va îndrepta în viitor.

Mâne, în 26 l. c. va ținea conferința d. prof. *Simion Gocan* despre *stilurile de edificare*. Conferința d-sale, care promite a fi interesantă, va fi însoțită de proiecțiuni cu schiopticonul.

Recenzământ. „Zeitsches Volksblatt“ din Viena, analizând ultimul recenzământ al Ungariei, constată, că Ungurii scad mereu și astfel confirmă teoria sociologului Gumplovicz, că Ungurii sunt destinați peirii.

Dela Lugoj. Se anunță din Lugoj, că la primăvara viitoare se vor începe lucrările pentru ridicarea seminarului teologic diecezan și a convicțiului de băieți.

Record în cântatul la pian. Pianistul A Bennett, în South Bethlehem în urma unui rămasăg. pe care l-a și câștigat, a cântat la pian fără întrerupere 27 de ore și 46 minute. Dar prin uriașa acțiune forțele întrâtă îi slăbiră, încât îndată ce a încetat de a mai juca la pian, a căzut la pământ fără simțire.

Partea Literară.

Sborul dela Simplon.

(Continuare.)

Gev (George) Chavez, născut în Paris la 13 Iunie 1883, ca fiu al unui bancher perovian, s'a dedicat aviaticeii, din atragere adevărată. După-ce și-a sfârșit studiile din liceul Carnot și Charlemagne, dânsul nu voi să ducă o viață de trândăvie, precum i-ar fi permis mijloacele materiale, ci voia se lucreze ceva în lipsa de ceva mai sublim, el se dedică sportului, se distinse în fugă și sărituri, iar în Londra câștigă multe premii în jocul cu mincea. În 1909 aflându-se în Reims, se entusiasmă pentru arta sburatului și încheie amicitie cu Paulhan. Prin acesta făcu cunoștință cu Farman și apoi lucră în hangarul acestuia ca simplu mecanic. După-ce a învățat a cunoaște bine mașina, în Februarie 1910 a făcut primele probe, și deja în 28 Februarie i-a succes se stea în aier 1 oră și 47 minute. În 2 Martie făcu un sbor la înălțime de 500 m. În Iulie 1910, tot în Reims, el schimbă aparatul său Farman cu unul Blériot și cu acesta încă în aceeași zi se urcă la o înălțime de 700 m. Sborul dela Simplon îl atrase dela început, prin temeritatea sa. El părăsi toate celelalte întreceri și făcu eserciții pentru sborul peste Alpi. În 8 Septembrie, la Jssyles-Moulineaux, se urcă la o înălțime de 2680 m. Deja în 14 Septembrie a sosit la Brig. Până în 18 Septembrie folosi timpul pentru a studia cu deamănuntul drumul pe unde avea să se facă sborul, se urcă mai cu seamă pe Camozellhorn (Pizzo Pioltone 2621 m.) și căuta a-și imprima în memorie forma munților și a altor obiecte mai bătătoare la ochi ca de exemplu turnuri de biserici și altele. El știa din experiență, că de sus, obiectele se văd cu totul altfel, și orientarea este mai grea decum s'ar crede. „Omul, chiar și dacă și-a însușit aripile vulturului, totuși nu posedă ochii acestuia“, zicea el. Planul seu era, ca mai întâiu să se înalte până oblu cu munții cei mai mici, și de aci apoi în sbor direct se urce tot mai sus cătră pasul Simplon (2009 m.) Contra recei ghețoase a înălțimeii a învăluit rezervatorul de benzină și țevile motorului său cu asbest și cu vată.

În hangarul al patrălea a sosit încă în presară Paillette cu aparatul său, pe când hangarul al cincelea rămase gol. Wincziers nu-și putu aduce mașina, un aparat sistem Blériot, decât numai Luni în 19 Septembrie. În față cu cele cinci hangare era încă unul, în care se afla aparatul aviatorului elvețian Dufaux. Acesta avea se facă numai sboruri locale. Elvețianii adevă s'au folosit de ocaziune și au anunțat că în Brig se vor ținea mai multe sboruri, în decursul unei săptămâni întregi.

Astfel în ziua primă (Duminecă în 18 Septembrie) erau gata pentru sborat numai patru înși. Și deoarece-ce interesul publicului s'a concentrat mai cu seamă asupra lui Chavez și al lui Weymann, astfel acțiunea grandiosului spectacol se desvoaltă într'un *Duel*, un duel între un nordamerican și între

un sudamerican și totodată între sistemele reprezentate printr'ansii (Blériot-Farman).

În decursul consfătuirilor pregătitoare, ce se țineau între Milano și Brig, se israsă neînțelegeri. Elvețianii au aflat pretensiunile comitetului milanez de prea exagerate, și aceasta cu tot dreptul. Construirea hangarelor, a aerodromului, instalarea unei linii telefonice până la Gondo, instalarea de stațiuni pentru semnaluri, stațiuni pentru medici, stațiuni meteorologice, îngrijirea pentru siguranța publică pe întreg drumul Simplonului și pe lângă aceea încă o contribuție de 20 000 franci, era totuși cam prea mult. Dar în sfârșit totuși au ajuns la înțelegere. Puțin înainte de începutul săptămânei festive se ivi o ceartă nouă. Pe ziua primă de zbor, 18 Septembrie, se nimerea chiar o serbătoare, care din partea catolicilor și protestanților era din vechime încă serbată cu multă pietate. În ziua aceea toate prăvăliile trebuie să stea închise până la 4 oare d. a. Din cauza aceasta, într'o adunare din 13 Septembrie, comisarul regesc al cantorului Wallis dete ordin, că Duminecă în 18 Septembrie nu se poate începe sborul decât numai după 12 oare. De aci scârbă multă în lumea de sport italiană, care de fel nu putea înțelege un astfel de simțământ religios. Ziarele italiene și franceze înjurau din greu la „poporul de păstori, rămas înapoi” și susțineau că prin aceasta ei voiau numai se rețină mai mult în hoteluri pe oaspeții sosiți în masse. Chiar și unele foite elvețiene se alăturară la insultele aceste și ziceau, că elvețienii „iarăși s'ar fi blamat odată cum se cade înaintea lumii întregi”. În Brig s'au petrecut scene furtunoase. În sfârșit comitetul din Brig și delegații comitetului din Milano ajunseră la învoială. Duminecă nu avea se fie numerată într'a zilele de sbor; numai sboruri de probă erau permise după amiază, pentru-ca publicul să fie încâtva satisfăcut. Se pare însă că delegatul italian, cavalier Mercanti, ar fi jucat un fel de rol dublu. Pe când el promise celor din Brig că le va sprigini cererile lor către domni aviatori, pe atunci, cum se afirma, îi îndemna pe aceștia, ca Duminecă să se pună în grevă. Lui Chavez i-s'au oferit 1000 franci pentru un sbor cât de mic; înzădar. S'au fost înțelese cu toții, ca se nu sboare. Astfel mulțimea de privitori, cari sosiră cu trenurile regulate și separate, trebuiră să se mulțumească cu examinarea aparatelor de sburat.

Câteva minute înainte de 6 ore seara, Chavez trimise știre comisiunii, că în ziua următoare (Luni, 19 Septembrie) la 6 ore dimineața va sbura. Conform hotărîrii, această declarație trebuia comunicată cel puțin cu șese ceasuri înainte de ascensiune. La 8 ore Weymann încă trimise o astfel de declarație. La moment se luară dispozițiile necesare pentru întreg drumul. Duray, însoțitorul lui Chavez, plecă la Domodossola, pentruca în dimineața următoare se facă pregătiri pentru aterizare, pe o luncă în depărtare de vre-o 2 km. spre sud dela oraș. Deși Chavez putea duce cu sine benzină pentru trei ore, așadar pentru întreg drumul, totuși, din cauza înălțimei celei mari peste Alpi, voia să-și ușureze cât mai mult aparatul și mai bine să se coboare în Domodossola; pentru a-și întregi proviziunea de benzină și eventual se schimbe aripile și alte părți aparținătoare. (Va urmă).

Anul de doliu.

(Continuare).

În două din parohiile în care am funcționat ca paroh, am aflat datina a se face Dumineca și în serbători serviciul divin numai decât după resăritul soarelui. Și încă cum?! Prin trasul clopotelor și baterea toacei se da semnul de adunare la sf. Biserică, când cantorul și începea mănecatul cu tropariul versului dela rând după care numai decât urma troparele învierii: *adunarea îngerească și foarte de dimineață* etc. Preotul nu mergea la biserică până după trasul clopotelor a 2-a oară, când apoi cetind evanghelia dela mănecat numai decât proscomidia. În urma acestei împrejurări nici parohimea nu se grăbea către sf. Biserică decât când presupunea că se începe sf. Liturgie.

Eu însă știind că femeile Dumineca și în serbători au mult de lucru cu curățitul casei și premenitul membrilor familiei, niciodată vara înainte de 7 oare și iarna înainte de 8 și jumătate n'am conces să se tragă signalul de biserică. E drept că la câte un bătrân căruia i-se părea că i-se prea răcește pipa am deșteptat resenz, celor mai mulți însă și cu deosebire femeilor le-am făcut posibil se asiste și la mănecare la care eu sunt de față chiar dela început. În urma acestui lucru nici nu mi-s'a întâmplat se n'am ascultători la Evanghelia dela mănecare, ci totdeauna am avut asistenți chiar dela început; afară de casul când și eu ca toată lumea având în cutare zi festivă o afacere sau alta, grăbindu-mă am îndeplinit serviciul divin mai de timpuriu. La o astfel de întâmplare zădarnic mi-a fost avizul făcut chiar și cu o săptămână mai înainte. Ei m'au lăsat se mă grăbesc cum mi-a plăcut! Prin participarea lor la serviciul divin pare-se că au voit se demonstreze și să-și arete nemulțămirea ca și când ar fi voit se zici: *ești popă păzește biserică*. Din aceasta cauză am și încunjurat totdeauna eșirea-mi din parohie înainte de amiază. Aceste sunt semne, că de unde ar izvorî răul că parohienii noștri nu-și neglija afacerile pentru serviciul divin. Mi-s'a dat se văd creștini de ai noștri și de acia cari în ziua sf. Apostoli Petru și Pavel înloc se alerge la sf. Biserică s'au dus la moară. Dar sermanul de el a pățit-o. A mers cu două vaci, dar s'a întors numai cu una; adevărat nici nu s'a întors din puterea lui căci o vacă la întorcere i'a căzut la pământ și numai decât a perit. În urma acestei împrejurări a trebuit se împrumute o vacă ca să-și poată duce fărina acasă la copii. Aceasta împrejurare am folosit-o și o folosesc totdeauna provocându-mă la ea de câte-ori vorbesc respective predic despre ținerea zilelor festive.

Conced în urmă că în anul de doliu nici chivernisirea averii bisericesti-scolare nu e din celea mai demne de laudă; aceasta fusese se întâmplă numai acolo unde mai înainte casa parohială se văruia. În un an mai de multe ori și cam scump, ori se făceau reparaturi la edificii cari de multe ori nici nu existau. Onorații cetitori la acestea poartă să zâmbească cu compătimire crezând că exageréz; încredințez însă pe ori care că mi-s'a întâmplat de am văzut cazuri de acestea și sunt în stare a dovedi că acolo unde poporul e încredințat că chivernisirea averii bisericesti e obiectul unei solitudini

adevărat părințesti a parohului, nici unui parohian nu-i trece prin minte a înstrăina însușindu-și ceva din averea bisericii.

În urma acestora a ne cugeta la ștergerea anului de doliu nu ne îndreptățește nici împrejurarea susținută pe nedreptul că credincioșii noștri fără paroh local în afacerile lor sufletești ar fi mai lăsători și că lipsiți fiind în Dumineci și sărbătorile unui an de serviciul divin s'ar demoraliza și sălbătăci. Aceasta o poate zice numai unul care nu cunoaște deajuns poporul nostru.

(Va urmă).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 13-104 (Kőzponti városháza mellett).

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui Kaiser cu „trei brazi”

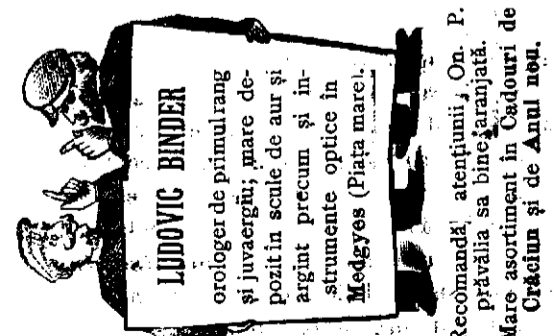
6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonhoane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: Carol Schieszl farmacist Blaj. (86) 5-22

Prețuri fixe, solide!

(99) 2-26

Recomandă atențiunii, On. P. Prăvălia sa binețarajată. Mare asortiment în Cadouri de Crăciun și de Anul nou.

Serviciu culant!

MOBILE!

cine voiește se cumpere **mobile** bune și trainice să se adreseze cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în

Mediaș—Medgyes,

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de culină.

(50) 25—26.

Birou de informații!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.
(85) 7—12

George Dundler

curelar și șelar

în **Mediaș—Medgyes**
A. Kovács-utca.

Recomandă marele său asortiment de **tacăhuri (hamuri) fine** pentru cai de paradă și pentru cai de lucru.

În depozitul său bine asortat se află șele de calitate cea mai bună; precum și tot felul de **scule pentru șele, harapnice (bicluri) și toți articlii aparținători** branșei acesteia.

Primește reparatuni și le efectuește prompt.
(84) 9—26

MÁTYÁS ȘI TRATTNER

rafinată și depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt în **BARÓT** (cott. Háromszék).

Fabrică (fierbe) și liferează pe lângă condițiunile celea mai favorabile **spirt brut, rafinat și denaturat.**

Provocându-Vă la această foaie cereți oferte de prețuri.

(56) 22—26

Dr. Constantin Manea

aduce la cunoștința On. P., că și-a mutat cancelaria advocațională în **ERZSÉBETFALVA (Vörösmarty-utca 7).**
(101) 1—4

Picurile de stomac ale lui BRÁDY

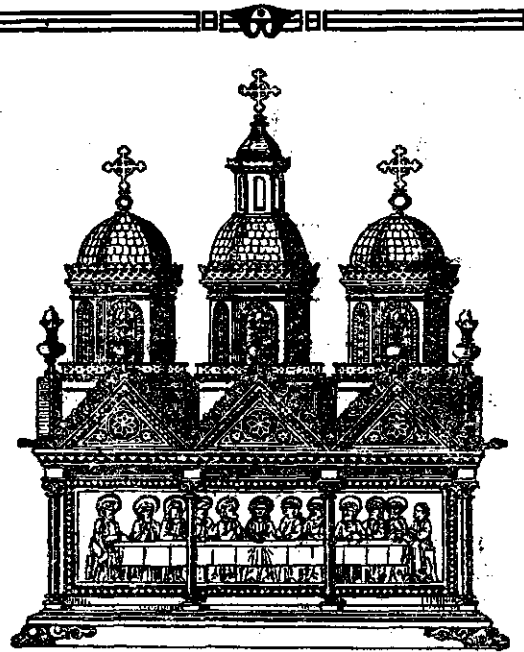
provăzute cu marcu de scutiță: Vergură Maria de Mariaczell, în decurs de 30 de ani într'atăt s'au răspândit încât nici într'o casă nu pot lipsi. Cu neajuns efect se folosesc aceste picuri în *contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgârșicului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.*

Se află de vânzare în toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1.60 sticlă mică 90 fil. Pentru 6 sticle Cor. 5.40, 3 sticle mari Cor. 4.80 dacă se trimit banii înainte, le spedează franco:

farmacia **BRÁDY K.**

a „Magyar Királyhoz“ Bécs
I, Fleischmart 2., Depot 5.

Să fim atenți la marcu de scutiță, care reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul aci alăturat
(2) 23—25

Vranics și Tausch

fabrică de odăjdii, obiecte bisericești și prapuri. Atelier de zugrăvit, aurit și marmorat, măestri de altare în

Ujvidék

Az „Arany kereszthez“, Duna-utca, roagă P. O. preoți, cari doresc a comandă ori ce pentru biserică, să ceară dela susnumita firmă Prețcurant, ce cu plăcere se trimite franco. (83) 13—13

AVIS!

Recomandăm cu toată căldura noua noastră agentură ce s'a înființat și deschis în opidul Blaj, în noul edificiu al dlui farmacist Schiesl în catul deasupra.

Se primesc depuneri spre fructificare, cu 5—5½% interese.

Depuneri și ridicări se pot face și prin postă.

Acordăm împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ pe anuitați cu 5¼ interese.

Escomptăm cambii și acordăm credite cambiale cu cavenți și cu acoperire ipotecară, pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Deslușiri dăm cu plăcere.

Banca de tovrășie soc. pe acțiuni din Elisabetopole ca agentură în Blaj.

(93) 6—7

Frideric Ipsen și soțul

Depozit special de ghete în

Sighișoara, — Medgyes (Piața mare Nr. 26), — Brașov.

Prețuri la pereche:

Cele mai bune 16 cor. 50 fil.

De gală . . . 20 „ 50 „

Specialitate:

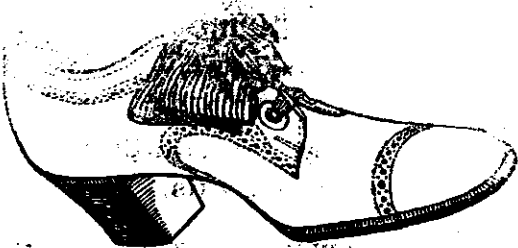
Ghete sanitare pentru copii.

Box Calf cu găitane; Americani cu talpă dublă pentru Domni 16 coroane 50 fil.

Prețcurant gratis și franco.

(98) 2—26.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

==== recomandă ====

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ **Asigurări pe viață** ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,008,540 78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834,801 12
Starea asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc	118,839,992 —
	viață	11,020,266 —
Fonduri de intemeiere și de rezervă	„	2,428,317 —

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(98. 77—?)

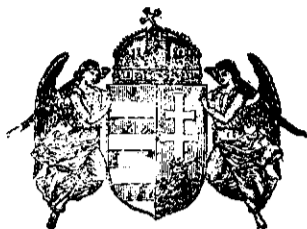
La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnători: de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
==== clopote a lui ====

ANTONIU NOVOTNY

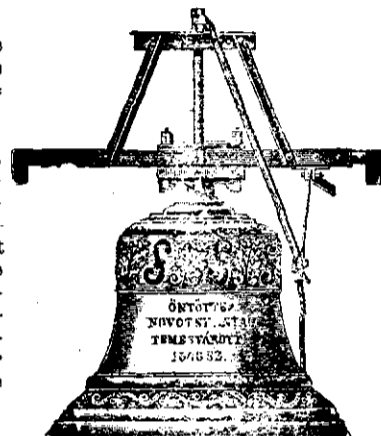
în Timișoara-Fabric

(91) 7—12

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

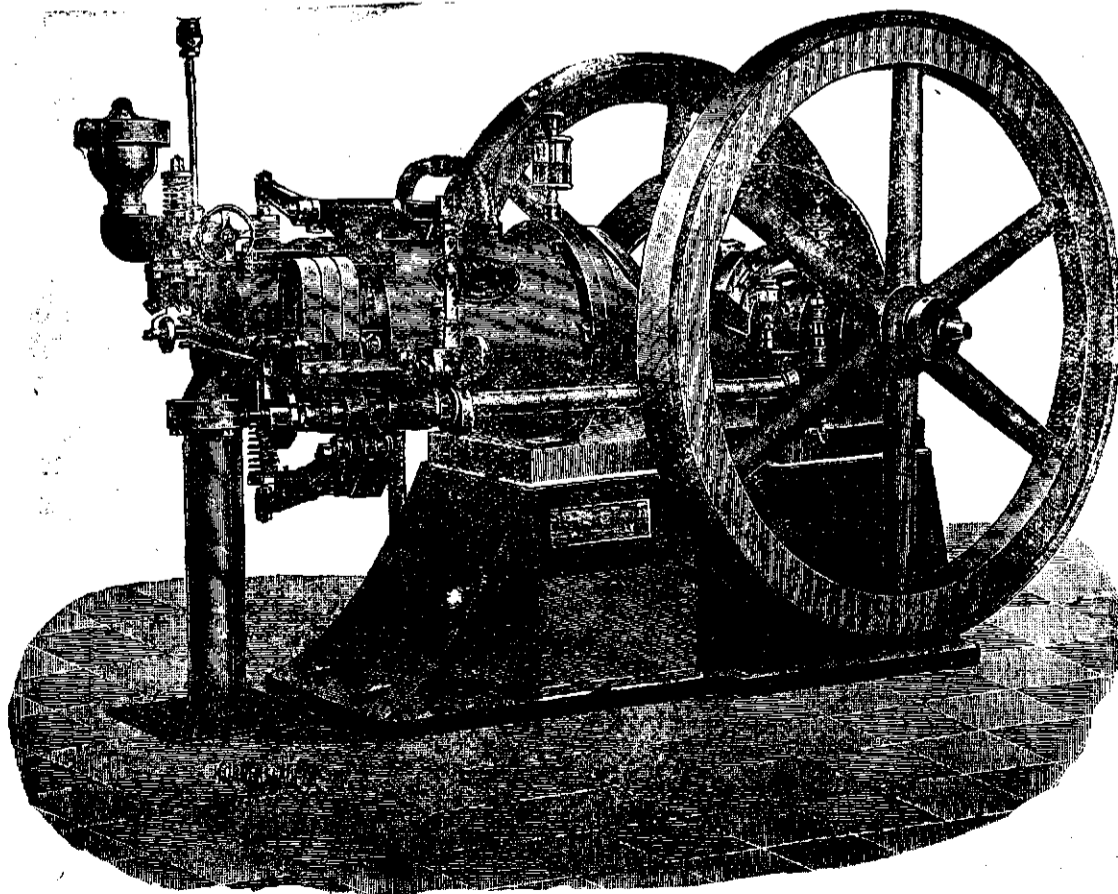
Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

==== **Sprijiniți industria română!** ====

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai practice pluguri și mașini economice. În depozitul meu se află totdeauna gata celea mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri complete pentru imblătit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat și tot felul de mașini economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile, în rate.

== Cea mai mare garanță. ==

Nime să nu-și cumpere pluguri sau mașini economice până nu cearcă la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini
în Blaj—Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se dau gratis.

(98) 35—52

==== **Sprijiniți industria română!** ====